

in memoriam artur starc (1914-1993)

U 78. godini u Zagrebu je 19. travnja 1993. umro Artur Starc, umirovljeni profesor ekonomike poljoprivrede na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Rođen je 2. srpnja 1914. u Puli, gimnaziju je završio u Šibeniku 1932, a Poljoprivredno-šumarski fakultet u Zagrebu 1937. Svoju znanstvenu i nastavnu karijeru započeo je na području pedologije u Zavodu za tloznanstvo 1938, da bi već 1941. obranio disertaciju pod naslovom "Mikrobiološka studija nekih podzolastih tala Hrvatske". Od lipnja 1944. radio je u ZAVNOH-u na oslobođenom teritoriju u resoru poljoprivrede, a nakon završetka rata 1945. bio je direktor Zemaljskog poljoprivrednog zavoda i vodio Odsjek za visoku nastavu u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva NR Hrvatske. Od lipnja 1946. radio je u Saveznom zavodu za privredno planiranje do početka 1953, kada je izabran za predavača na predmetu Ekonomika agrara, a 1966. za redovitog profesora Poljoprivrednog fakulteta, gdje radi do umirovljenja 1971. Bio je na studijskim boravcima u Sjedinjenim Američkim Državama, Engleskoj i Njemačkoj. Sudjelovao je na mnogim znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu, bio član redakcije više časopisa, član Odbora za ekonomske nauke savjeta za naučni rad Jugoslavije i Hrvatske, Komisije za društveno-ekonomske odnose u selu Glavnoga zadružnog saveza Hrvatske, Savjeta za poljoprivredu i šumarstvo grada Zagreba, predsjednik Zajednice visokoškolskih ustanova SFRJ.

Artur Starc u svome je znanstvenom radu započeo istraživanjima mikrobioloških procesa i mikroflora podzolastih tala, da bi se nakon rata bavio problematikom planiranja i razvitka poljoprivrede, ekonomikom poljoprivrede i agrarnom politikom, kooperacijom i zadrugarstvom te istraživanjem seljačkih i društvenih poljoprivrednih gospodarstava, prometom i opskrbom poljoprivrednih proizvoda i pitanjima metodologije u agroekonomskim istraživanjima.

U nastojanju da što cjelovitije objasni složene probleme na području agrara Artur Starc u svojim se radovima često koristio sociološkim eksplikacijama. Pedesetih i početkom šezdesetih godina Starc se intenzivno bavi istraživanjem problema kooperacije i udruživanja poljoprivrednika u poljoprivredne zadruge, te je napisao i priručnik za metodiku istraživanja proizvodne kooperacije u poljoprivredi. Njegova istraživanja o raslojavanju sela ostala su sve do danas usamljen primjer u Hrvatskoj. Koristeći se dijalektičkom metodom analize raslojavanja seljaštva, Starc promatra "negativne" i "pozitivne" pokazatelje raslojavanja na razini seljačkog gospodarstva. Šezdesetih i početkom sedamdesetih godina kod Starca prevladava interes za proučavanje društvenih gospodarstava i njihova integracija u agroindustrijske kombinata, te kooperacija društvene privrede s individualnim proizvođačima. Poseban interes Starc je pokazao za probleme socioekonomskih i demografskih promjena u selu i poljoprivredi uklapajući ih u širi kontekst promjena koje karakteriziraju razvijene i nerazvijene zemlje u suvremenom svijetu.

Svi mi koji smo poznavali profesora Starca, koji smo surađivali s njim i čitali njegove radove zapazili smo njegovu sistematičnost, studioznost, strpljivost, savjesnost, a iznad svega njegovu skromnost i samokritičnost u radu. Do kraja života neumorno je radio, pedantno prikupljao podatke i tragao za novim spoznajama, pisao iz dana u dan zanemarujući da je u mirovini. Za doprinos našoj znanosti, za njegov cjelokupni znanstveno-istraživački i nastavni rad ostajemo mu zahvalni.

izbor iz objavljenih radova artura starca

- Stanje zaposlenosti poljoprivrednih stručnjaka i ocjena potrebe prema razvoju poljoprivrede. Zagreb: Zavod za ekonomiku poljoprivrede, 1963.
- Koncentracija u poljoprivredi i integracija poljoprivrednih, industrijskih i trgovačkih organizacija. Zagreb: Institut za ekonomiku i organizaciju poljoprivrede, 1967.
- Kooperacija društvene poljoprivrede s individualnim proizvođačima. **Sociologija sela**, 29-30 (1970).
- Koncentracija zemlje u društvenim gospodarstvima i odnos prema drugim faktorima proizvodnje. **Ekonomski pregled**, 10-11 (1971).
- O povećanju društvenog fonda zemlje u novijem periodu. **Ekonomika poljoprivrede**, 9 (1971).
- Analiza sadašnjeg stanja i općih uvjeta razvoja poljoprivredne proizvodnje SR Hrvatske, u knjizi: Studija za projekciju dugoročnog razvoja poljoprivredno-prehrambenog kompleksa SR Hrvatske do 1968. godine. Zagreb: 1973.
- Kretanje poljoprivrednog i seoskog stanovništva (podaci o razvijenim zemljama). **Sociologija sela**, 39 (1973).
- Prilog problemu aktivnog poljoprivrednog stanovništva. **Stanovništvo**, 1-2 (1973).
- Projekcija razvoja poljoprivrede. **Ekonomika proizvodnje hrane**, 3 (1978).
- Promjene u strukturi prehrane i projekcija potražnje prehrambenih proizvoda. **Ekonomika poljoprivrede**, 12 (1983).
- Individualna gospodarstva u Hrvatskoj - neke karakteristike. **Agronomski glasnik**, 6 (1984).
- Struktura individualnih poljoprivrednih gospodarstava (prema popisu domaćinstava 1981). **Ekonomika poljoprivrede**, 11-12 (1984).

srećko brkić
agronomski fakultet
sveučilišta u zagrebu,
zagreb, hrvatska